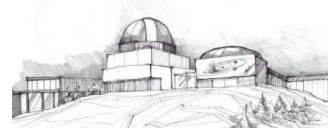

PATRZĄC W NIEBO

Rozmaitości ASTRONOMICZNE

Wiadomości ze świata nauki i techniki

Doniesienia z CERN ESA NASA

www.facebook.com/cwintpoland

Nr (36) 24/2016

Poznajemy gwiazdozbiory

Dzisiaj na łamach serwisu Patrząc w NIEBO prezentujemy dwa gwiazdozbiory: Wolarz i Korona Północna. Obydwa gwiazdozbiory mają charakterystyczny kształt w związku z czym są bardzo łatwe do odnalezienia na południowo-zachodnim nocnym niebie.

Wolarz

Nazwa łacińska i skrót: (Bootes – Boo)

Rodzina gwiazdozbiorów: Wielka Niedźwiedzica

Sąsiedztwo: Warkocz Bereniki, Psy Gończe,

Wielka Niedźwiedzica,

Korona Północna, Smok,

Herkules, Wąż, Panna

Powierzchnia: 907 stopni kwadratowych

Najjaśniejsza gwiazda: Arktur –0,05mag

Liczba widocznych gwiazd: 90

Rój meteorów: Kwadrantydy,
Bootydy Czerwcowe

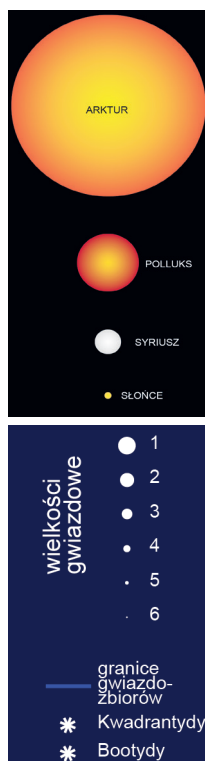
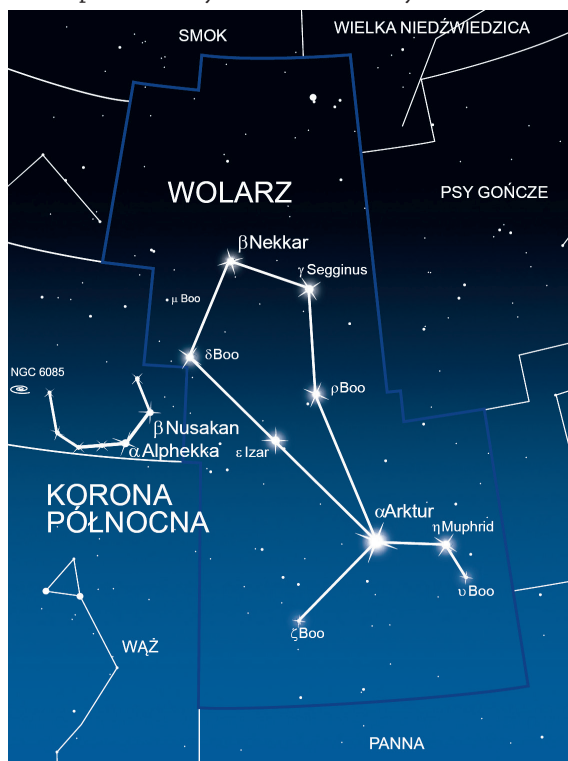

Wolarz, Psy Gończe i Warkocz Bereniki, Korona Północna na dawnej mapie nieba

Konstelacja Wolarza według jednej z legend przedstawia przeniesionego na nieboskłon wynalazcę pługą ciągniętego przez woły. Inny mit łączy tę konstelację z pobliskim asteryzmem Wielkiego Wozu, który ciągnięty jest przez woły, pilnowane przez syna bogini Demeter. Kolejna z greckich legend wspomina o Ikariosie, uczniu boga Dionizosa, który został przez niego wyszkolony na mistrza uprawy winorośli. Pewnego razu Ikarios sporządził tak mocne wino, że posądzono go o to, że przygotował truciznę. Wywołało to gniew pasterzy. Uznali, że ich oszołomieni winem przyjaciele zostali otruci. Zabili Ikariosa w napadzie szału. Zeus potem przeniósł łaskawie Ikariosa na nieboskłon. Najjaśniejszą gwiazdą Wolarza jest pomarańczowy Arktur zwany też Gwiazdą Wiosenną. Wraz z Regulesem i Spiką tworzy asteryzm Trójkąta Wiosennego, który warto wykorzystać jako drogowskaz po niebie o tej porze roku. Arktur jest trzecią co do jasności gwiazdą naszego nieba (oczywiście z wyłączeniem Słońca). Łatwo go odnaleźć, przedłużając w dół łuk tworzony przez dyszel Wielkiego Wozu. Arktur to czerwony olbrzym, przy którym Słońce jest małym karzełkiem. Przypuszcza się, że nie powstał w Drodze

Mlecznej, ale jest gwiazdą dawno wchłoniętej przez nią karłowatej galaktyki satelitarnej. Inne gwiazdy, które wykazują podobne właściwości, czyli szybki ruch własny i niewielką ilość metali w budowie chemicznej, określa się mianem Strumienia Arktura. W konstelacji Wolarza warto zwrócić też uwagę na piękną pomarańczowoniebieską gwiazdę podwójną

Izar, którą tworzy para gwiazd oddalonych od siebie o 2,8 sekundy łuku. Ich jasności to odpowiednio 2,5 i 4,9 magnitudo. Wspaniale prezentuje się w małym teleskopie. Niezwykłej urody gwiazda potrójna to Mu Boötis (μ Boo – nazwa zwyczajowa Alkalurops), którą tworzy żółty składnik czwartej wielkości gwiazdowej. W jego pobliżu (niecałe 2 minuty kątowe) odnajdziemy ciasną parę 7,2 i 7,8 magnitudo (separacja 2 sekundy łuku). Z obszaru gwiazdozbioru Wolarza promieniują dwa roje meteorów: styczniowe Kwadrantydy i czerwcowe Bootydy. Te pierwsze są prawdopodobnie pozostałością po nieaktywnej już komecie, którą odkryto jako planetoidę o symbolu 2003 EH1. Nazwa roju wzięła się z nieistniejącej już konstelacji Kwadrantu Ścienne. Jest to rój nad wyraz aktywny i każdego roku można obserwować nawet kilkadziesiąt zjawisk w ciągu godziny. Czerwcowe Bootydy są znacznie skromniejszym rojem pochodzącym z rozpadu komety Pons-Winnecke, która została odkryta w 1819 roku. Ciekawą cechą tego roju jest wyjątkowo mała prędkość wchodzenia w atmosferę ziemską, co czyni każde zjawisko meteoru bardzo spektakularnym. Maksimum aktywności obserwuje się w ostatnich dniach miesiąca.

Korona Północna

Nazwa łacińska i skrót: (Corona Borealis – CrB)

Rodzina gwiazdozbiorów: Wielka Niedźwiedzica

Sąsiedztwo: Herkules, Wolarz, Wąż

Powierzchnia: 179 stopni kwadratowych

Najjaśniejsza gwiazda: Aphecca 2,2mag

Liczba widocznych gwiazd: 20

Rój meteorów: brak

Korona Północna na dawnej mapie nieba

To niewielka, lecz bardzo charakterystyczna konstelacja nieba północnego. Jej historia jest osadzona w micie o bogu Dionizosie, który zakochał się w minojskiej księżniczce. Ariadna, bo tak miała na imię, chociaż przeznaczona była Tezeuszowi – pogromcy Minotaura, została żoną Dionizosa – boga wina, winnej latorośli i dobrej zabawy na łonie natury. Diadem, jaki jej ofiarował w prezencie ślubnym, został przeniesiony na nieboskłon jako pamiątka jego miłości.

Galaktyki NGC 6085 (góra, po lewej) i NGC 6086 (dół, pośrodku) w konstelacji Korony Północnej

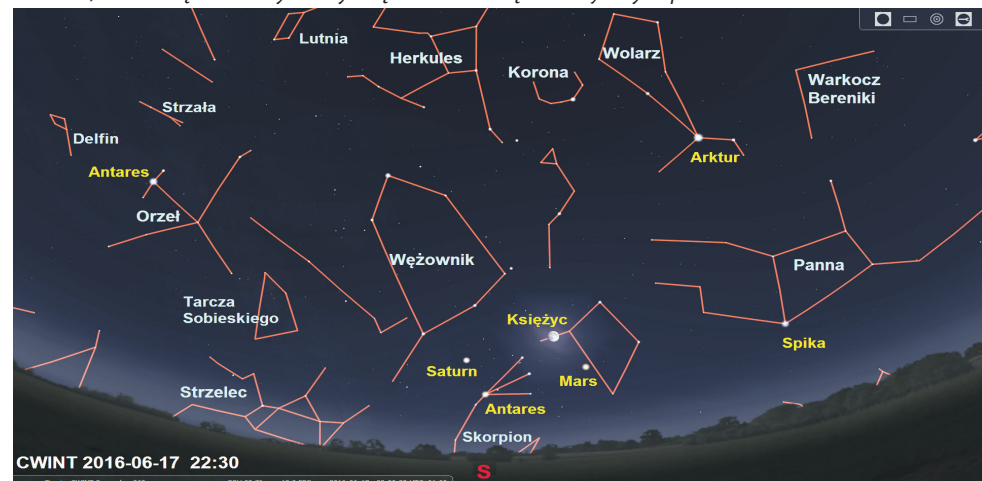
Coronae Borealis oraz HD 145457. Ciekawostką jest fakt, że na niebie południowym wyodrębniono bardzo podobny układ gwiazd zwany Koroną Południową.

Źródło: Przemysław Rudź *Atlas GWIAZD, Atlas NIEBA* – Wydawnictwo SBM

www.wydawnictwo-sbm.pl, sbm@wydawnictwo-sbm.pl

Co na niebie? Ciekawe konfiguracje Księżyca, planet i gwiazd w czerwcu 2016 r.

Czerwiec to miesiąc najkrótszych i najjaśniejszych nocy w roku, co znacząco skraca czas obserwacji, a położenie Słońca w najwyższych partiach ekliptyki ogranicza również widoczność planet wewnętrznych. Tak niekorzystne warunki wpływają na bardzo ograniczoną liczbę zjawiskowych spotkań niebieskich, choć wciąż możemy cieszyć się widocznością trzech jasnych planet.

17 i 18.06.2016

Te noce będą należały do dwóch jasnych planet, Marsa (-1,7mag) i Saturna (0,1mag), oraz Księżyca w fazie krótko przed pełnią (93%). Około godziny 22 możemy próbować dostrzec już to trio nisko nad południowym horyzontem. Po godzinie, na ciemnym już niebie, trio będzie górowało na średniej wysokości niecałych 20 stopni. Obiekty rozpoznamy bez trudu – czerwony Mars będzie widoczny 7 stopni na południowy zachód od Księżyca, a żółtawy Saturn 14 stopni na wschód-południowy wschód od Księżyca. Widoku będzie dopełniał czerwony Antares (1mag) widoczny niecałe 7 stopni na południowy zachód od Saturna. Cały kwartet będzie tworzył nieco „kopnięty” prostokąt. Jak zwykle w przypadku spotkań z Księżycem w pobliżu pełni, jego blask będzie przyćmiewał słaby blask gwiazd tła, w tym pięknych układów podwójnych w północnych szczytach Skorpiona. Dobę później sytuacja się powtórzy, choć za sprawą ruchu Księżyca, z „kopniętego” prostokąta zrobi się coś na kształt grotu strzały, z Marsem na ostrym końcu i resztą kwartetu po jego tępej stronie. Księżyc w fazie 97% znacząco zbliży się do Saturna (na niecałe 3 stopnie), natomiast wzajemne położenie planet i Antaresa pozostanie praktycznie takie samo. Wspomnę jeszcze, że to spotkanie można śledzić już od 16 czerwca, kończąc 19 czerwca, gdy planety i Księżyc ustawią się w linii prostej.

Marcin Siudziński - ASTRONOMIA

Kontakt: CWINT Piotr Duczmal, mail: pd@ecis.pl, tel.601-97-70-54

Archiwalne numery Patrząc w NIEBO są dostępne na naszej stronie www.cwint.org.pl

Zachęcamy do czytania miesięcznika ASTRONOMIA – naprawdę warto!

CWINT - OTWIERAMY DLA CIEBIE SZEROKO DRZWI DO ŚWIATA WIEDZY I NAUKI

